

International Journal of Languages' Education and Teaching
Volume 5, Issue 3, September 2017, p. 632-650

Received	Reviewed	Published	Doi Number
07.07.2017	21.08.2017	27.09.2017	10.18298/ijlet.1822

The Comparison of Texts in Native Language Textbooks for 8th Grade in the Australia and in Turkey in Terms of Theme and Type: Cambridge and MEB Examples

Neslihan KARAKUŞ¹ & Elif TURGUT²

ABSTRACT

The aim of this research is to compare the native language (English) textbooks for 8th grades in various states in the Australia and the native language (Turkish) textbooks for 8th grades in Turkey in terms of theme/unit and text types. Sample of the study which has been done in accordance with the content analysis occurs 8 th grade textbooks which are 2016 edition and Ministry of Education publications for Turkey and Cambridge Checkpoint English course book which is 2016 edition for Australian. Two books have been examined with descriptive analysis method; and have been compared both thematically and in terms of text types Independent from the curricula or the framework programs of both countries, this study focuses only on theme/unit and text type. Since this study is aimed at determining the status, it has the nature of a descriptive study. The study is focused on mother tongue concept primarily and then the importance of textbooks in teaching the mother tongue and text selection are mentioned. In research, the similarities and differences of both countries are compared; it is thought that evaluating textbooks which are prepared with different approaches will be contribute to process of creating textbooks. Study showed that themes of English native language textbook are more interesting, updating and versatile. Also, the text types of English textbook have more in number and they are more appropriate to the themes according to Turkish textbook. As a result, Turkish native language textbook can be developed according to mentioned conclusions and suggestions.

Key Words: Mother language, text book, theme, type, Australia –Turkey.

Avustralya'daki ve Türkiye'deki 8. Sınıf Ana Dili Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Tema ve Tür Bakımından Karşılaştırılması: Cambridge ve MEB Örneği

ÖZET

Bu araştırmanın amacı; Avustralya'nın çeşitli eyaletlerindeki 8. sınıflarda okutulan İngilizce ana dili ders kitabı ile Türkiye'deki 8. sınıflarda okutulan Türkçe ana dili ders kitaplarını tema/ünite ve metin türleri açısından karşılaştırmaktır. İçerik analizine uygun olarak yapılan çalışmanın örneklemini Türkiye için 2016 basım, MEB yayını 8. Sınıf Ders kitabı, Avustralya için 2016 basım Cambridge Checkpoint English coursebook kitabı oluşturmaktadır. Araştırmada; her iki ülkenin müfredat ya da çerçeve programlarından bağımsız olarak sadece tema/ünite ve metin türü odaklı çalışılmıştır. Bu çalışma durum saptamaya yönelik olduğundan betimsel bir araştırma niteliği taşımaktadır. Çalışmada öncelikle genel bir çerçevede ana dili kavramı üzerinde durulmuş, ana dili öğretiminde ders kitaplarının ve metin seçiminin önemine değinilmiştir. Ardından her iki ders kitabının tema ve metin türleri, sayı ve çeşitli içerik unsurları açısından ele alınmıştır. Araştırmada, her iki ülkenin benzerlik ve farklılıkları karşılaştırılmış; farklı yaklaşımlarla hazırlanmış ana dili kitaplarını incelemenin kitap oluşturma sürecine katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Çalışmada İngilizce ana dili ders kitabı temalarının sayı olarak fazla, güncel, ilgi çekici ve çok yönlü olduğu tespit edilmiştir. Metin türleri bakımından ise İngilizce ders kitabının Türkçe ders kitabından daha fazla metin türüne yer verdiği ve türlerin temaya daha uygun içerikte olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak Türkçe ana dili ders kitabının ulaşılan sonuç ve öneriler ışığında geliştirilmesi tavsiyesinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Ana dili, ders kitabı, tema, tür, Avustralya –Türkiye.

¹ Yrd. Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, nkarakus@ytu.edu.tr.

² Yüksek Lisans Öğrencisi, Yıldız Teknik Üniversitesi, elifturgut3000@hotmail.com

1. Giriş

Dilbilimciler tarafından çoklukla bir kişinin içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği dil olarak tanımlanan (Turan, 2006: 2) ana dili, bireyin yaşadığı çevrenin ve iletişimde olduğu toplumsal ortamın ürünüdür. Bireylerin başkalarıyla sağlıklı iletişim kurabilmeleri, eğitim sürecinde her türlü öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri şüphesiz ana dilini etkili kullanmalarına bağlıdır. Ana dilinin doğru ve etkili, bir biçimde kullanılması işlevsel bir dil öğretimi ile mümkündür (Önkaş, 2010: 2).

Ana dili öğretiminde istenen amaçlara ulaşmada ders kitaplarının önemli bir rolü vardır. Türkçe dersinin temel amacı olan, öğrencilere anadili bilinci kazandırmak ve sahip olduğu ana dilini en etkili şekilde kullanmasına imkân sağlamak için kullanılan ders kitapları en temel araçtır (Solak ve Yaylı, 2009: 2). “Türkçe programında belirtilen amaçlarla örtüşen, öğrencilere ana dilini sevdirecek, kurallarını sezdirecek; onları ana dilini gelişim süreci içinde bilinçle, özenle ve güvenle kullanmaya yöneltecek ders kitaplarına dil bilincimizin kaybolmaya yüz tuttuğu günümüzde daha fazla gereksinim duyulduğu bir gerçektir” (Kolaç, 2009: 3).

Türkçenin kurallarının sezilerek davranışa ve zamanla alışkanlığa dönüştürülmesinde ders kitaplarıyla aktarılan Türk ve dünya edebiyatının seçkin örnekleri oldukça etkilidir. Bu nedenle ders kitaplarının programın amaçlarına uygun, edebî değeri olan metinleri içermesi gerekmektedir (Özbay, 2003: 3; Onan, 2009: 123; Karakuş; 2012: 26). Ayrıca öğrenciler okudukları ya da dinleyip, izledikleri metinleri, etkinlikler aracılığıyla kavrar ve anlamlandırır. Türkçe derslerinin “etkinlik temelli” bir yaklaşımla planlanması Türkçe Dersi Öğretim Programı’nda yer alan temel kazanımların birbirleri ile bütünlük ve tutarlık içerisinde olması demektir. Özatalay (2007) çalışmasında ders kitaplarının ülkemizde eğitim-öğretim ortamlarının en çok kullanılan materyali olduğunu belirttikten sonra programın amaç ve kazanımlarının ders kitaplarında %50’nin üzerinde temsil edilmesinin gerekli olduğunu vurgulamaktadır (Özatalay’dan aktaran Kurudayıoğlu, Tüzel ve Güneş, 2009: 9).

Türkiye’de ve İngiltere’de ana dili eğitimi derslerinin amaçlar bakımından aynı olmasına (Karababa, 1999: 265) ve “Türkçe dersinde Temel Eğitim Okulları Türkçe Eğitimi Programı’ndan kaynaklanan bir olumsuzluk gözlenmemesine” karşılık, öğrenci başarısı üzerinde olumlu yönde bir etki sağlamayan Türkçe ders kitaplarının, yabancı dil eğitiminde kullanılan kitaplarla “etkinlikler, farklılıklar, benzerlikler” kıstasları açısından karşılaştırıldığında öğrencileri ezberciliğe ve ilgisizliğe sürüklediği anlaşılmaktadır (Karababa’dan aktaran: Özbay, 2003: 7). Türkçe ders kitapları, hedef kitleye ait özellikler ve ilgi alanları dikkate alınarak hazırlanmalı, kitaplarda konuların (temaların) işlenişinde öğrenciye gözlem yapma, inceleme ve araştırma etkinliklerinde bulunabilme imkânı sağlamalıdır. Ancak bu yolla öğrencinin kitapta kendinden bir şeyler bularak bilgi üretimine geçebilmesi mümkündür.

Ana dili ders kitaplarında yer alan metinler; açıklanabilir, değerlendirilebilir ve yorumlanabilir bilgiler içerir. Böylece öğrenci ile metin arasında doğan iletişimin biçimi, metnin türünü ortaya çıkarır. Günay’ın (2013: 357) da belirttiği gibi; “metnin türü kişideki beğeni (zevk) ve alışkanlıklar ile halkın genel beklentisi ile ilgili bir tanımlamadır. Seçilen bu türler o metnin doğduğu toplumun farklı değişkenleriyle de doğrudan ilintilidir. Toplumsal yapıdaki değişikliğe bağlı olarak her dönemde değişik metin türleri ön planda olabilir ya da her kültür çevresi belli bir izleği öne çıkarır”. Dolayısıyla her ana dili ders kitabında yer alan metinler ve metin türleri, o toplumdaki yapısal değişiklikleri,

kültürleri ve toplumun ortak duygularını yansıtmaktadır. Her ders kitabı, tema/ünite ve türler açısından mukayese edildiğinde o dilin ait olduğu toplumla ilgili birtakım özellikler ortaya çıkabilir (Şimşek, 2015: 1593).

Tema, ders kitaplarına alınacak metinlerin ana konusunu ifade etmektedir. Tema merkezli dil eğitiminde öğretmen ve öğrenciler belli bir konu veya metin üzerinde çalışmaktansa bir kaç konuyu veya metni içinde barındıran bir tema çerçevesinde çalışırlar (Çeçen ve Çiftçi, 2007: 4). Soyut bir ifadeye sahip olan tema kavramı vasıtasıyla, o tema adı altında söz konusu olan metinlerin neyle ilgili olduğu anlaşılabilir. Dolayısıyla, Türkçe ders kitaplarında "tema" ifadesinin kullanılmasının sebebi; metinlerde genel olarak hangi konudan söz edileceğine dair ipuçlarıdır (Şimşek, 2015: 6). Öğrencilerin değişik türde metinler tanıması kadar, farklı temalarda metinler işlenmesi de önemlidir (Özbyay ve Çeçen, 2012: 69).

Türkçe ders ve öğretmen kılavuz kitabında yer alan metin ve temalar, Türkçe dersinin temel yapı taşlarıdır. Bu nedenle, geliştirilen yeni programda hangi temalara yer verildiği, metin seçiminde hangi niteliklerin ele alındığı, metinlerin sınıf düzeylerine uygun olup olmadığı önem arz etmektedir (Şahin ve Bayramoğlu, 2015: 2102). Tematik yaklaşımda ele alınan temalar öğrencilerin edindikleri bilgi ve becerileri genişletme, düzenleme, zihninde yapılandırma ve günlük hayata aktarma olanakları sağlamaktadırlar (Güneş, 2009: 3).

2009 Avustralya Ulusal Müfredat Kurulu'nun ana dili olarak İngilizce öğretim programında belirtilen metin ve edebiyat özellikleri ise MEB'inkinden farklıdır (Australian Curriculum, 2009): "Metin formları ve içerikleri geniş yelpazede amaçlar için çeşitli okuyucu/dinleyiciyle etkili bir iletişim kurmamıza yardımcı olarak geliştirilmiştir. Metinler yazılabilir, okunabilir veya multimodel ve dijital/çevrimiçi yazılı olabilir. Multimodel metinler, dili diğer iletişim sistemleri ile (örneğin basılmış metin, görseller, film müziği ve filmde konuşulanlar ya da bilgisayar sunumu gibi) birleştirir. Metinler insan tecrübelerinin boyutları ve estetik değerler hakkında öğrenim için önemli bir fırsat sunar. Öğrencilerin okulda ve okul dışında ele aldığı edebi metinler; bilgilendirici metin, medya metinleri, günlük metinler ve alan yazın metinleri gibi birçok konuda olabilir.

Yukarıda bahsi geçen müfredata göre edebiyat; önemli olarak öğrencilerin bağlantı kurduğu ya da üzerinde çalıştığı kişisel, kültürel, sosyal ve estetik değer taşıyan edebî metinleri ifade eder. Bu ifadenin metinlere ithaf ettiği en önemli özellik metinlerin öğrencilerin hayatlarını zenginleştirici ve tecrübelerinin boyutlarını genişletici bir potansiyelinin olmasıdır. Ayrıca metinler öğrencilerde duygusal, entelektüel veya felsefi düşünme etkisi yaratır.

Türler, ders kitaplarında yer alan metinlerin seçiminde önemli bir ölçüt oluşturur. Bu ölçütler konu, anlatım, dil, plân vb. yönlerden yakınlıkları, benzerlikleri olması, ayrı ayrı ve belli özellikleri ile tanımlanabilir olmasıdır (Baş, 2003: 258). Yeni türlerin doğmasına yol açan etkenlerin başında toplumda zamanla kendini gösteren değişiklikler ve bu değişiklikler neticesinde yeni ihtiyaçların ortaya çıkması yer alır (Kavcar, Oğuzkan ve Aksoy, 2002: 64).

Metin türleri çeşitli şekillerde sınıflandırılmıştır. Güneş'e göre (2013: 3) metin türü denilince farklı sınıflandırmalar ortaya çıkmaktadır. Bu sınıflandırmalar aktarma ve düzenlenme biçimlerine göre oluşturulur. Şiir, masal, destan, hikâye, roman, tiyatro, karagöz, orta oyunu gibi metinler edebi metinler; bilimsel, tarihî felsefi metinler, makale, sohbet, deneme, fıkra, röportaj eleştiri, hatıra, gezi,

mektup vb. metinler ise öğretici metinlerdir. Yeni oluşturulan İlköğretim Türkçe Dersi (1-8. Sınıflar) Programında metin türleri 'hikâye edici', 'bilgi verici' ve 'şiir' olarak üç kısma ayrılmıştır (MEB, 2016: 9).

2. Amaç ve Önem

Bu araştırmanın amacı, Türkiye'de ana dili öğretiminde kullanılan ilköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitabı ile Avustralya'da ana dili öğretiminde kullanılan 8. sınıf İngilizce ders kitabındaki metinleri ünite/tema ve tür bakımından karşılaştırmaktır. Bu iki kitap ait olduğu toplumun ana dili ders kitabıdır.

Araştırmanın genel amaçları doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Türkçe ve İngilizce ana dili öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer verilen temalar nelerdir?
2. Türkçe ve İngilizcenin ana dili öğretiminde kullanılan ders kitapları hangi metin türlerini içermektedir?
3. Her iki ana dili ders kitapları tema ve tür bakımından karşılaştırıldığında ulaşılan benzerlik ve farklılıklar nelerdir?

Farklı yaklaşımlar ve eğitim sistemleri için hazırlanan ders kitaplarının incelenmesi, araştırmacılara evrensel bir bakış açısı kazandırabilmekte, anadili kitaplarının oluşturulma sürecinde ve öğretim yöntemlerinin belirlenmesinde rehberlik edebilmektedir. Bir ders kitabının niteliğini belirlemede birçok değişkenin ele alınması gerektiğinin bilincinde olarak bu çalışmada incelenen iki kitap, hem tematik olarak hem de türleri açısından karşılaştırmalı olarak betimlenmiştir. Bu kapsamda araştırma sonunda ulaşılan sonuç ve öneriler ideal ders kitabı hazırlama sürecinde olan araştırmacılara tema ve tür açısından katkı sağlayabilecektir.

Araştırmada karşılaştırma için Cambridge Press İngilizce ders kitabının seçilme nedeni bu kitabın ana dili olarak İngilizcenin öğretiminde başta Avustralya, Kanada, Yeni Zelanda ve İngiltere olmak üzere birçok Avrupa, Amerika ve Avrupa kıtası ülkesinde ders kitabı olarak tercih ediliyor olmasıdır. Söz konusu ülkeler Türkiye'nin de 2000 yılından beri katıldığı PISA programında, okuma becerisi alanında en başarılı ülkeler arasındadır.

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for Economic Cooperation and Development-OECD) tarafından uygulamaya konulan PISA programı (The Programme for International Student Assessment) metinlerden farklı çıkarımlarda bulunabilme, çok yönlü düşünme, karşılaştırmalar yapma, metinler arası bağlantılar kurma, günlük hayat ile ilişkilendirebilme gibi üst düzey becerileri içermektedir. PISA projesinde kullanılan okuryazarlık kavramı, öğrencinin bilgi ve potansiyelini geliştirip topluma daha etkili bir şekilde katılmasını ve katkıda bulunmasını sağlamak için yazılı kaynakları bulma, kullanma, kabul etme ve değerlendirmesi olarak tanımlanmakta ve bu doğrultuda ölçmeler yapılmaktadır.

Son olarak 6 Aralık 2016 tarihinde açıklanan PISA raporlarına göre (OECD, 2015) Türkiye'nin 72 ülke arasında okuma becerisi alanında 50. sırada yer aldığı, önceki yılların raporlarına göre de performansının gerilediği görülmektedir (Yıldız, 2015: 2) Eğitim Reformu Girişimi'nin (2017: 6), PISA 2015 sonuçlarının Türkiye'ye ilişkin genel bulgularını değerlendirdiği bilgi raporuna göre de açık uçlu

sorular yoluyla sonuca ulaşmak için nasıl bir mantık yürütüldüğünün açıklanması beklenen sınavda, Türkiye’de yüksek düzeyde başarı gösteren çocukların düşük oranda oluşu, bilginin yaşam koşullarına uygulanması, açıklanması ve yorumlanması konusundaki yeterliklerin düşük olduğunu göstermektedir.

Yapılan araştırma sonuçlarına göre eğitimde birçok değişkenin PISA sonuçlarına etkisi olduğu bilinse de ana dili eğitiminde kullanılan ders kitaplarındaki metinlerin genel özellikleri yanında, özellikle içerik, tema ve metin türlerinin, okuma becerisi alanında beklenen başarının temel değişkeni olduğu düşünülmektedir. Dolayısıyla ülkelerin PISA raporlarının ve buna bağlı olarak öğretim programlarının karşılaştırmalı olarak incelendiği birçok alan yazın araştırmasının (Yıldız, 2015:1; Onan, 2009:112-113; Erdoğan ve Gök, 2011:3; Batur ve Alevli, 2014:4; Eraslan, 2009: 238-248; Özenç; 2010:1-6; Yaman ve Dağtaş, 2015: 77-114) sonuçlarından hareketle, PISA raporlarında başarıyı yakalamış ülkelerin ana dili eğitiminde kullandığı kitaplardan biri olan Cambridge Press Checkpoint English Coursebook, araştırmanın tema ve metin türleri açısından karşılaştırma ürünü olarak tercih edilmiştir.

3. Sınırlılıklar

Bu çalışma;

- Türkiye’de (MEB) ve Avustralya’da (Cambridge University Press) ana dili öğretimi ders kitaplarının 11-14 yaş grubuna yönelik hazırlanmış olanları ile
- Her iki ülkenin müfredat ya da çerçeve programlarından bağımsız olarak söz konusu ders kitaplarının sadece tema ve metin türlerinin karşılaştırılması ile sınırlıdır.

4. Yöntem

Araştırma, Türkiye’de ana dili öğretiminde kullanılan ilköğretim 8. sınıf Türkçe ders kitabı ile Avustralya’da ana dili öğretiminde kullanılan 8. Sınıf İngilizce ders kitabının tema ve tür bakımından karşılaştırılmasına dayanmaktadır. Türkiye’de 2016-2017 eğitim öğretim yılında kullanılmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı ve Talim Terbiye Kurulu tarafından hazırlanan 8. sınıf Türkçe ders kitabı ve Avustralya’da 8. sınıflarda kullanılan, Cambridge University Press’in Ortak Avrupa Dil Çerçevesi’ne (CEFR) uygun olarak tasarladığı Cambridge Checkpoint İngilizce ders kitabı seçilmiş ve iki kitabın karşılaştırılması yapılmıştır.

Çalışma, var olan bir durumu saptamaya yönelik olduğu için nitel veri analizi tekniklerinden yararlanılarak gerçekleştirilen betimsel bir araştırma niteliği taşımaktadır. Nitel araştırma, “... gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39).

5. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada belgesel tarama yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek’e göre belgesel tarama, belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsar. Veri

toplama aracı olarak Türkiye ve Avustralya'da ana dili öğretimi dersleri için hazırlanan ders kitapları kullanılmıştır.

Belirlenen amaca uygun olarak TTKB tarafından 2016-2017 yılında Türkçe ders kitabı olarak okutulması kabul edilen MEB 8. sınıf Türkçe ders kitabı ile Cambridge Press'in 8. sınıflar için yayımladığı İngilizce ana dili ders kitabı taranıp incelenmiş ve bulgular kaydedilmiştir. Bulguların yorumlanmasıyla ulaşılan sonuçlara yönelik çözüm önerileri sunulmuştur.

6. Bulgular

Her iki müfredatta ders kitaplarında yer alan/alacak metinlere yönelik belirtilen özelliklerin sıralanmasından sonra aşağıdaki tablo 1'de, incelenen kitaplara yönelik temalar ve her bir tema için belirlenen metinlerin isimleri bulunmaktadır. Her iki ülkenin ders kitaplarından ortak temaya göre tür dağılımı yapılamadığından dikkat çeken noktalara değinilerek, kitapları karşılaştırmadan ziyade değerlendirme yoluna gidilecektir.

6.1. Türkiye ve Avustralya'daki temaların karşılaştırılması

Tablo 1: Türkçe Ana Dili Ders Kitabı ile İngilizce Ana Dili Ders Kitabı Temaları – Metinleri

MEB 2016-2016 Türkçe Ders Kitabı		Cambridge Checkpoint İngilizce Ders Kitabı	
Temalar	Metinler	Temalar	Metinler
1. Okuma Kültürü	1. Kitaplarla Kurulan Dostluk 2. Okuma Serüvenim Nasıl Başladı? 3. Sarı Traktör 4. Okumak (Serbest Okuma Metni) 5. Sözlükle Muhabbet (Serbest Okuma metni)	1. Fire	1. Pliny the Younger'in anlatımıyla Vesuvius Yanardağı patlaması 2. Yüzüklerin Efendisi, Yüzük Kardeşliği Romanından alıntı 3. Buharlı Trenin Geçişi 4. Archimed'in Sır Ölüm Işığı 5. Yunan Mit: Ateşten Armağan 6. Çeroki Mit: İlk Ateş
2. Atatürk	1. İşte Onun Evrensellik Anlayışı 2. Onuncu Yıl Nutku 3. Atatürk Ve Bilim 4. Atatürk'te Millet Sevgisi (Serbest Okuma Metni) 5. Gazi (Serbest Okuma Metni)	2. Oyunlar ve Sporlar	1. Ata Oyunu Tavla 2. Yılan ve Merdiven Oyununun Kuralları 3. Kung fu Rahibeleri 4. Zlata Filipovic'in 2 Günü 5. Nadal İspanya için Tacı Kaptı
3. Milli Kültür	1. Türküler Dolusu 2. Evliya Çelebi 3. Orta Oyunu 4. Yunus Emre (Serbest Okuma Metni) 5. Bağlamacıya (Serbest Okuma Metni)	3. Su	1. Deniz 2. Koy / Körfez 3. Haiku 4. Bir Yudum Su 5. 20 Yıldır Denizde Olan Oyuncaklar 6. Yürüyen Köpekbalkları / Derisizli Kaplumbağalar

		7. Sri Lankalı Balıkadamın Hayatı 8. Yeni Zelanda'daki Su Sporları
4. Kişisel Gelişi	1. Empati ile Yaşamak 2. Karanfiller Ve Domates Suyu 3. Martı 4. Hellen Keller (Serbest Okuma Metni) 5. Adam Olmak (Serbest Okuma Metni)	4. Şölen 1. John Keats'ın "The Eve of St Agnes" şiirinden alıntı 2. Sahte Şölen 1 (Alıntı, Arabistan Gecelerinden Masallar) 3. Sahte Şölen 2 (Alıntı, Shakespeare'in "The Tempest" oyunu) 4. Puducherry'de Dışarıda Yemek 5. Pazar Ziyareti
5. Toplum Hayatı	1. Ergenekon Destanı 2. Misafirliklerimiz 3. İmece 4. Tasmalı Güvercin (Serbest Okuma Metni) 5. Seyfi Baba (Serbest Okuma Metni)	5. Başka Hayatlar 1. Yeraltında Yaşamak 2. Nobel Barış Ödülü Sahibi Aung San Suu Kyi'nin Hayatı 3. Çinli Sindrella Adeline Yen Mah 4. Yaşamın Yabani Hali 5. Genç Dedektif Olarak Hayatım
6. Zaman ve Mekân	1. Güney İlleri 2. Bir Göl Nasıl Bingöl Oldu? 3. Zamanı Kazanmak Veya Kaybetmek 4. Türk Evinde Türk Dili (Serbest Okuma Metni) 5. Dağın Şiiri (Serbest Okuma Metni)	6. Yarış 1. Palio di Siena 2. Bolt 100m'yi 9,4 sn de koşarak Londra'da rekor Kırdı 3. Bolt'un Jamaika'da 100m Zaferi 4. Bolt'un Kalbinin Attığı yer Sherwood'ta Kutlamalar Yapılıyor 5. Motor Yarışı 6. Eski Yunan Fabl: Tavşan ve Tosbağanın Yarışı 7. <i>Pakistanda Eşşek Yarışı</i>
		7. Zaman ve Tarih 1. Erkek Kralın Bulunuşu 2. Kaplumbağanın Yaşı 3. Banyan Ağacı 4. Arkadaş 5. Shanghai Otobüs Zaman Çizelgesi 6. Ozymandias (II. Ramses) 7. Bir adamın 7 yaşı (As You Like it-Shakespeare)
		8. Egzotik Yerler 1. Sahara Gecesi 2. Mowgli Kurtlar Konseyinde (The Jungle Book) 3. Kutup Ayısı İle Karşılaşma 4. Doğu Nijeryada Tatlı Patates Yetiştirmek

	5. İnce Buz Üzerinde Yaşamının Yolu 6. Lumber Room Hikâyesi
9. Yolculuk ve Ulaşım	1. Bir Yaz Günü Dışarıda Yürürken 2. Büyük Karoo 3. Hayatına Heyecan Kat! 4. Hindistan'ın Tekerlek Üzerindeki Sarayları 5. Harare, Mexico City ve Yeni Delhi'de Oteller 6. Google'ın Şöforsüz Aracı 7. Hanging Rock'ta Piknik
10. Hayvan Davranışları	1. Avustralya'nın Vahşi Hayvanları 2. Çin'de Ülkeyi Baştan Başa Dolaşan Bisikletlilerle Arkadaş Olup 1800 km Koşan Başıboş Köpek 3. Bir Jaguara İkinci Bakış 4. Avcı Yılan 5. Peksimet Adlı Yarış Atı 6. The Yeti
11. Müzik ve Dans	1. Simon Bolivar Gençlik Orkestrası 2. Dört Yaşındaki Deha 3. Carlos Acosta, 36, Kübalı Baletin Bir Günü 4. Bunu Herkes Yapıyor 5. Evita
12. Anlamsız Şeyler	1. Köpan Avı 2. Rap Rap'i Yazmak 3. Anlamsız Şiir 4. Uydurma Varlıklar 5. Alice Harikalar Diyarında 6. Tatuların Başlangıcı 7. Kedilere İsim Verme

Öncelikle Türkçe ders kitabında yer alan metinlerin sayısında belli bir standart göze çarpmaktadır. 8. sınıf için altı tema ve her temada son ikisi serbest okuma metni olmak üzere beşer metin yer almaktadır. Cambridge Checkpoint İngilizce kitapta ise belli bir standart söz konusu değildir. Temayı her yönde ve farklı bakış açılarıyla ele alacak sayıda metne yer verilmiştir. Temaların çeşitliliği ve güncelliği okuma becerisinin geliştirilmesi bakımından önem taşımaktadır. Tema ve metin sayısının artırılması, etkinliklerin ve okuma metinlerinin kısa tutulması yanında temaların daha ilgi çekici ve güncel oluşturulması okuma becerisini geliştirecek verimli uygulamalar olacaktır (Stebler, 2014: 329). Cambridge Checkpointte kitabın tanıtımının yapıldığı ilk sayfada serinin 3 kitaptan oluştuğu ve diğer iki kitabın 7. ve 9. Sınıf ders kitabı oldukları belirtilmiştir. İncelenen 8. Sınıf kitabının "Wider World- Tüm Dünya" konulu olduğu belirtilmiş; Tablo 1'de de görülebileceği gibi seçilen metinler temayı

destekleyici tüm dünyadan örnek olay, düşünce, tanıtıcı veya betimleyici yazılardır. Türkiye’de ana dili öğretim kitaplarının her sınıf için ayrı olarak düzenlendiği bilinmektedir.

İngilizce kitabında yer alan temalar, farklı metinlerle desteklenmeden önce öğrencilerin hazırbulunuşluğuna destek amaçlı kısa bir giriş paragrafına sahiptir. Bu giriş paragrafında tema ve metin türleri hakkında kısa bilgiler yer almaktadır. Türkçe ders kitabında böyle bir bölüm yer almamakta, direkt metinler sıralanmaktadır. Ayrıca İngilizce ders kitabındaki temaların güncel, ilgi çekici ve çok yönlü olmaları okuma becerisi bakımından oldukça olumludur. (Yanardağ patlaması, 20 yıldır denizde olan oyuncaklar, Nobel ödülleri ve sporcular, otobüs zaman çizelgesi, Kübalı baletin bir günü vb dikkat çeken konulardan bazılarıdır.) Türkçe ders kitabında özellikle güncel, gündelik hayattan ve hayata hazırlayan metinlerin azınlıkta olması olumsuz bir özelliktir.

Türkiye’deki kitaplarda yer alan uzun metinlere karşılık Avustralya’daki kitapta son derece güncel, ilgi çekici ve kısa metinlerin yer alması okuma becerisi bakımından daha olumlu bir izlenim yaratmaktadır. Gazete yazılarından reklam metinlerine, magazin dergilerinden gezi yazılarına, şarkı ve şiirlerden öğrenci günlüklerine kadar çok çeşitte metinlerin yer alması, bilgi veren metinlerin bile açık ve sade bir dille verilmesi, güncelliği kitabın cazibesini arttıran unsurlardandır. Güneş (2013: 3), Şimşek, (2012: 3), Karakuş, (2012: 27) çalışmalarında metinlerin kısa ve türü belirgin olan metinlerden seçilerek sayıca arttırılması gerektiğine dikkat çekmektedir.

“...Tema tasarımları dikkatlice ele alınmalıdır. Bütün temalar aynı şekilde tasarlanmamalı konuya göre farklı tema tasarımlarına başvurulmalıdır. Tema içerisindeki metinlerin sınıflandırılması daha dikkatli yapılmalı bilgi verici metinler ile hikâye edici metinler birbirine karıştırılmamalıdır. Hikâye edici metinler anlatım açısından akıcı, bir mesaj etrafında gelişen ve uygun uzunlukta olmalıdır” (Akyol’dan aktaran Üründü, 2011: 44).

Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin öğrenciyi ders kitabının dışındaki yazılı kültüre, bilgi kaynaklarına yakınlaştırması, edebiyat dünyasını merak ettirmesi, başka sanatsal eylemlere yönlendirmesi; nitelikli ve düzeye uygun yazınsal ve bilgilendirici metinlerle buluşması ile olanaklıdır. Metin olma ölçütlerine sahip ve türünün özelliklerini yansıtan; başka bir deyişle derin ve yüzey yapısında tutarsızlıklar bulundurmayan metinler, okuduğunu anlama-anlamlandırma sürecinde okuruna katkı sağlayan metinlerdir. Metinsellik ölçütlerini taşıyan (hangi türe aitse türünün özelliklerini yansıtan), çocuğun gelişimsel özelliklerine uygun bir anlamsal ve biçimsel yapıya sahip bir metin aynı zamanda içerikte bulunması gereken öğrenme- öğretme ilkelerinin de gerçekleşmesini sağlamış olur ve bu ilkelere de hizmet eder (Canlı, 2015: 107).

İngilizce ders kitabında yer alan temalar ve metinlere bakıldığında neredeyse hepsinin okuma ve yazma becerisine yönelik hazırlandığı izlenimi doğmaktadır. Kitabın tanıtım yazısında bu durum net bir şekilde ifade edilmiş; “dinleme konuşma becerilerinin gelişimi metinler altında bulunan bireysel, grup, eşli ya da sınıf aktiviteleri ile sağlanacaktır” denilmiştir (Cambridge Checkpoint İngilizce, 2016). Türkçe ders kitabı için de aynı durum söz konusudur. Okuma metinleri sadece okuma metni olarak yer almış gibidir fakat Türkçe ders kitapları çalışma kitabıyla desteklendiği için ve öğrenciler metinlerin altında herhangi bir etkinlik göremedikleri için etkinlikler ile metinleri eşleştirmede zorluk çekebilmektedirler.

Metin altı sorularda, bilgiyi kavramanın yanında, edinilen bilginin uygulanmasına yönelik soruların da bulunmasına dikkat edilmelidir. Öğrenciye hayatta olan veya olabilecek problemler sunulmalı ve bunların çözümü istenmelidir. Yoksa öğrenci, bilinenleri tekrar anlatmamalıdır. Uygulama yapılacak durum öğrencinin işine yaramalı, uyguladığında işi kolaylaşmalıdır. Sözelimi öğrendiği dil bilgisi ve imla kurallarını, yazılı ve sözlü anlatımlarında kullanması gibi (Aytaş, 2001:162).

8. sınıf öğrencilerinin diğer derslerle ilişkilendirme yapma hususunda daha başarılı olabileceği düşünüldüğünde Türkçe kitapta diğer derslerle ilişkilendirmesi yapılabilecek metinlerin olmaması ciddi bir eksiklik olarak görülebilir. Checkpoint ders kitabı diğer disiplinlerle ilişki kurulabilecek tema ve metinlere oldukça yer vermiştir.

Türkiye’de kullanılan ders kitapları her ders yılı için bir ders kitabı ve bir çalışma kitabı şeklinde düzenlenmişken Avustralya’da üç ders yılının her bir yılı için 3’lü Checkpoint serisinin bir kitabı kullanılmakta, öğretmen tavsiye etmedikçe ayrı bir çalışma kitabı kullanılmamaktadır. Avustralya’da öğrenci çalışma kitabı ders kitabından tamamen bağımsız kullanılmaktadır. Tablo 1’ de görüldüğü gibi Checkpoint’te toplamda 12 tema ve 50 metin varken Türkçe 8. sınıf ders kitabında toplamda 6 tema ve 12 si serbest okuma metni olmak üzere 30 metin olduğu görülmektedir.

İngilizce kitabın ilk sayfası ele alınacak temaları ünite olarak alt alta sıralanmış ve her bir üniteye ele alınacak metin türlerini belirtmiştir. Türkçe kitapta her tema altında okuma parçaları yer almaktadır, ancak kitapta bu metinlerin türleri belirtilmemiştir. Türü bulma işlemi okuyucuya bırakılmıştır.

Örnek: (Cambridge Checkpoint)

Unit 4 The Feast (Şölen teması; dörtlük, masal, tiyatro, gezi yazısı ve blog)

Verse extract, folk tale; drama extract; travel guide; blog

Unit 5 Other lives (Başka Hayatlar teması otobiyografik, biyografi, bilgilendirici metin)

Autobiography; biography, informative text

Türkçe kitaptaki metinlerde ulusal değerleri güçlendirmeye yönelik iletisi olan pek çok metin vardır. İngilizce kitapta ise ulusal değerleri güçlendirmeye yönelik iletisi olan metinlere rastlanmamıştır. Daha çok evrenselliği ve dünya insanı olma vasfını öne çıkaran kişi ve olaylara yer verilmiştir. Okumak çocuğun zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimi için son derece önemlidir. Gelişen dünyada öğrenciler bilgiye çok kolay ulaşabildiği için okumanın önemi azalmaktadır. Türkçe kitabın ‘Okuma Kültürü’ temasına ilk sırada yer vermesi okuma alışkanlığının artırılmasına, okuma kültürünün tüm topluma yerleştirilmesine olumlu katkıda bulunulabilir. İngilizce kitapta ‘okuma kültürü’ temalı özel bir temaya yer verilmemiş, seçilen metinlerin okuma ve yazma becerisinin gelişimi için seçilmesi yeterli görülmüştür denebilir.

6.2. Türkiye ve Avustralya'daki Metin Türlerinin Karşılaştırılması

Tablo 2: Türkçe Ana Dili Ders Kitabı ile İngilizce Ana Dili Ders Kitabı Metin Türleri

MEB 2016-2016 Türkçe Ders Kitabı		Cambridge Checkpoint İngilizce Ders Kitabı	
Ünite	Metin Türleri	Ünite	Metin Türleri
1. Okuma Kültürü	Şiir Hatıra Eleştiri (1) Söyleşi (3) Deneme	1. Fire	Kurgusal olmayan (gözleme dayalı) metin Şiir Bilgilendirici metin Dergi yazısı
2. Atatürk	Hatıra Söylev (1) Makale Fıkra (2) Hatıra	2. Oyunlar ve Sporlar	Bilgilendirici metin Açıklayıcı metin Haber metni Günlük Maç haberi
3. Milli Kültür	Şiir Biyografi (2) Hatıra Biyografi Şiir (6)	3. Su	Tanımlayıcı Şiir (2) Haiku* Kısa hikâye Bilgilendirici metin Kaynak kitap metni Dergi yazısı Broşür, kitapçık
4. Kişisel Gelişim	Deneme (3) Öykü Roman (1) Öykü Şiir	4.Şölen	Şiir Masal Tiyatro Gezi yazısı Blog yazısı
5. Toplum Hayatı	Destan Söyleşi Hatıra (5) Öykü (3) Şiir	5. Başka Hayatlar	Otobiyografi (3) Biyografi Bilgilendirici metin
6. Zaman ve Mekan	Şiir Efsane (1) Söyleşi Makale (2) Deneme	6. Yarış	Tanımlayıcı metin Haber metni (3) Kısa hikâye Fabl Kurgusal olmayan (gözleme dayalı) metin
		7. Zaman ve Tarih	Deneyim Dergi makalesi Şiir (2) Zaman Çizelgesi Sone / Şiir Tiyatro
		8. Egzotik Yerler	Tanımlayıcı metin (2)

	Roman(2) Deneyim Kısa hikâye
9. Yolculuk ve Ulaşım	Gezi yazısı Tanıtım (2) Bildiri Değerlendirme Dergi yazısı Roman
10. Hayvan Davranışları	Bilgilendirici metin (2) Haber metni (2) Tanımlayıcı Şiir (2)
11. Müzik ve Dans	Değerlendirme Bilgilendirici metin Tanıtıcı metin Şiir Kısa Özet
12. Anlamsız Şeyler	Şiir (3) Şarkı Roman (2) Kısa Hikâye

(*) Haiku: (Türkçesi eğlenceli mısra) Bugün tüm dünyada meşhur olan geleneksel bir Japon şiir türüdür. Dünyanın en kısa şiir türü sayılır.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 29.11.2013 gün ve 182 sayılı kararı ile ders kitabı olarak kabul edilmiş, Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 17.05.2016 gün ve 5526273 sayılı yazısı ile üçüncü defa 457.504 adet basılan 8. sınıf Türkçe ders kitabında toplam 6 tema vardır. Her bir temada 2 tane serbest okuma metni olmak üzere 5 metin vardır. Ders kitabında 1 eleştiri, 3 söyleşi, 3 deneme, 5 hatıra, 1 söylev, 2 fıkra, 6 şiir, 2 biyografi, 3 öykü, 1 roman, 1 efsane, 2 makale türünde metin yer almaktadır. Türkçe ders kitabında yer alan metinler 8. sınıf öğrencisinin yaş ve hazırbulunuşluk düzeyi göz önüne alındığında basit, sade ve anlaşılır bir dil tercih edildiği görülmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Türkçe Dersi (1.-8. Sınıflar) Öğretim Programı'nda (MEB, 2016: 10) belirtilen ilkelere göre metinler işlenirken sınıf düzeylerine göre türlerin dağılımına dikkat edileceği vurgulanır. 1-4. Sınıflar düzeyinde hikâye edici metinler kapsamında hikâye, masal, fabl, anı türlerinden; bilgi verici metinler kapsamında kronolojik sıralamaya, tanımlamaya/betimlemeye, karşılaştırmaya, sebep-sonuca ve problem çözmeye dayalı metin yapılarından örneklere olabildiğince yer verilecektir.

5-8. sınıflar düzeyinde ise hikâye edici metinler kapsamında hikâye, masal, fabl, anı, destan, efsane, roman, tiyatro türlerinden; bilgi verici metinler kapsamında kronolojik sıralamaya, tanımlamaya/betimlemeye, karşılaştırmaya, sebep-sonuca ve problem çözmeye dayalı metin yapılarından ve gezi yazısı, deneme, eleştiri, söyleşi, köşe yazısı, makale, biyografi, otobiyografi, mülakat vb. türlerden örneklere olabildiğince yer verilecektir. Ayrıca bütün sınıflarda düzeye uygun şiir türüne yer verilecektir.

8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan metinler tür bakımından incelendiğinde röportaj, otobiyografi, fabl, tiyatro gibi türlere uygun bir metin kullanılmamıştır. Oysa çok sayıda hatıra, şiir, öykü gibi türlerde örnek metin yer almaktadır. Bu durumdan yola çıkarak metin türlerinin metin sayısı ile orantılı bir dağılımının olmadığı düşünülebilir.

İngilizce ders kitabı ile mukayese edildiğinde İngilizce ders kitabı türler açısından daha zengin ve geniş başlıklar içerir. Blog yazısı, bildiri, haber yazısı, gezi gibi türler Türkçe ders kitabında yer almayan türler arasındadır.

7. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada Avustralya'da ve Türkiye'de 8. Sınıfa yönelik hazırlanan ana dili öğretimi ders kitaplarındaki tema ve türler karşılaştırılmıştır. Sonuçta bazı farklılık ve benzerlikler tespit edilmiş ve bunlar tartışılmıştır. Bulgulardan hareketle çıkarılabilecek sonuçlar şunlardır:

- İngilizce ders kitabındaki temaların ve metinlerin daha ilgi çekici, daha güncel, daha çok yönlü ve her yaşta insana hitap edecek düzeyde oldukları görülmektedir. Türkçe ders kitabı metinlerinin 9. Sınıfa geçecek öğrenciler açısından yaş düzeyinin altında kalan ve ilgi çekmeyen nitelikte olduğu saptanmıştır.
- İngilizce ders kitabındaki temalar kültürel değerleri yansıtacak, güncel ihtiyaçları karşılayacak ve teknolojik gelişmelere ayak uyduracak şekilde düzenlenmiştir. Türkiye'deki kitaplarda da kültürel öğelerin yansıtıldığını söylemek mümkündür ancak çoğunlukla güncellikten uzak metinlere yer verilmiştir. Stebler'in (2014: 380) İsviçre'deki ana dili ders kitaplarını Türkçe ders kitapları ile karşılaştırdığı çalışması da bu sonucu desteklemektedir.
- İngilizce ders kitaplarının çoğunlukla hayattan olması ve kurgusal olmaması dikkat çekicidir. Türkçe ders kitapları ise genelde ısmarlama metinlere yer vermektedir. "Türkçe Ders Kitapları Üzerine Bir Değerlendirme" isimli çalışmada Tekşan ve Özden'in (2008) fikirleri de bu sonucu desteklemektedir.
- İngilizce ders kitabında yer alan metinlerin tema ve alt temaları işlevsel ve çocukların sosyal yaşama hazırlanmasında etkin bir içeriğe sahip olduğu söylenebilir. Türkçe ders kitaplarında tema ve alt temalar işlevsellikten uzak kalmaktadır. Bu sonuç, Mustafa Durmuşçelebi'nin (2007) Türkiye'de ve Almanya'da ana dili öğretimini karşılaştırdığı çalışmayla da desteklenmektedir.
- İngilizce ders kitabının belirlenen müfredata ve öğretim programına uygun olduğu görülmektedir. Tema/Üniteler, programda belirtilen metinlerin taşınması gereken özellikler dikkate alınarak hazırlanmıştır. Türkçe ders kitabı ise öğretim programında ders ve öğretmen kılavuz kitabına alınacak

metinlerin nitelikleri çok iyi belirlenmesine rağmen, metinlerin belirlenen özellikleri taşımadığı düşünülmektedir. Programa uygun ders kitabı oluşturulmadığı sonucuna ulaşılmaktadır.

- İngilizce ders kitabında kullanılan tema ve metin türleri nicelik olarak daha fazla ve daha çeşitlidir. Türkçe ders kitabında ise seçilen metin sayısı her bir tema için standart, metin türleri ise sınırlı ve tekrar eden niteliktedir. Türkçe ders kitaplarının İsviçre'deki, Almanya'daki ve Amerika'daki ders kitaplarıyla karşılaştırıldığı ve bu araştırmaya referans olmuş çalışmalarla da bu sonuç desteklenmiştir (Stebler, 2008; Durmuşçelebi, 2007; Şimşek, 2012).

- Bir metin türünde yer alan birden fazla metnin aynı yazara ait olması bu türde eser vermiş diğer yazarları tanıma imkânını ortadan kaldırır. 8. sınıf Türkçe ders kitabında yer alan deneme türündeki iki metnin yazarı aynıdır. Dolayısıyla sınırlı sayıda olan metinlerin farklı farklı şair ve yazarlara ait olması, öğrencinin birikimi, alana hâkimiyeti açısından önemlidir. Oysa çok sayıda türden çok sayıda yazara/şaire ait metin kullanılması uygun olur.

- Türkçe ders kitaplarına metin seçilirken tür çeşitliliği kadar türe ilişkin metin sayısı da önemlidir. Öğrencilerin çok türde eser okumasının yararı yadsınamaz. Ancak bir türün özelliklerini tanıyabilmesi için öğrencilerin, o türden belli sayıda metin okuması gerekir.

- Tablo 2'de görüldüğü üzere 8. sınıf Türkçe ders kitabında söyleşi, öykü, şiir türünde pek çok metin yer alır. Türler arası eşit dağılım söz konusu değildir.

- Seçilen metinlerin, türünü ne kadar yansıttığı hususu önemlidir. Başka bir türü çağrıştıracak nitelikte metinlerin faydası kadar olumsuz etkileri de olabilir. Öğrenciye deneme ile söyleşi, hikâye ile roman, hatıra ile günlük türleri arasındaki farklılıklar kavratılabilmelidir. Tablo 1'de görüldüğü üzere Türkçe ders kitabı Okuma Kültürü temasına ait serbest okuma metinleri Okumak Üzerine ve Sözlükle Muhabbet hem deneme hem söyleşi türünün özelliklerini taşır. Kişisel Gelişim temasındaki Hellen Keller metni hem hikâye hem de biyografi türünün anlatım özelliklerine sahiptir. Bu durum tür öğretiminde karışıklığa sebebiyet verebilir.

Bu güne kadar Türkçe dersi için hazırlanan ders kitaplarının niteliği üzerine birçok çalışma yapılmış ve hazırlanan ders kitaplarının niteliği istenilen düzeyde olmadığı sonucuna varılmıştır. Dolayısıyla yapılan araştırmalar neticesinde ulaşılan sonuç ve öneriler dikkate alınmadığı müddetçe aynı problemlerle karşılaşılması beklenen bir sonuç olacaktır. Araştırma kapsamında öneriler şöyledir:

- Metinler ve temalar, öğrenmeleri yaşama aktarmanın bir yoludur. Dolayısıyla metinler özellikle yaşayan kültürün aktarımını en iyi şekilde yapabilmelidir.

- İngilizce ders kitabı örneğinde olduğu gibi, öğrencinin her temaya yönelik hangi metin türleri ile karşılaşacağı Türkçe ders kitabında en başta verilebilir.

- Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin geçmişten bugüne doğru yapılan ünite planlaması değiştirilmeli, tematik yaklaşım benimsenmelidir.

- Metinlerin eğitsel nitelikleri ve öğrenci seviyesine uygunluğu oldukça önemlidir. Bu durum dikkate alınarak Türkçe ders kitabındaki metin sayıları arttırılarak öğrenciler farklı metin parçalarına yönlendirilebilirler.

- Metinsellik ölçütleri bakımından daha zengin metinlere yer verilebilir. Türkçe ders kitabı metinlerinde tek düzelik göze çarpmaktadır.
- Her 3 yılda bir yapılan PISA sınavları sonuçlarına göre Türk öğrenciler ana dili eğitiminin temel amacı olan anlama-anlatma becerilerini kullanmada yetersizdir. Türkçe, dil ve metin bilgisine dayalı bir bilim dalıdır. Bunun için; okuma-anlama becerisinin geliştirilebilmesi için uygulanacak farklı ve alternatif yöntemler üzerinde çalışılmalıdır. ERG'nin, PISA sonuçlarının eğitimde reform ihtiyaçları açısından ne söylediğine yönelik ulaştığı sonuçlardan biri de bu öneriyi desteklemektedir. Ulaşılan sonuçlardan biri olan "veriye dayalı politika üretme kültürünün gelişmesine gereksinim vardır" maddesi altında, son on yılda PISA başarısında belirgin biçimde gelişim gösteren ülkelerin, eğitim alanındaki sorunlarına veriye dayalı çözümler bulma konusunda kapasitelerini göstermiş ülkeler oldukları belirtilmektedir (ERG, 2017: 12).
- Bu aşama belirlendikten sonra bir plan çerçevesinde birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar ders kitapları aşamalı olarak yazılmalıdır.
- Öğrencilere okumayı sevdiren, okumaktan zevk alacağı metinler seçmek, okuma alışkanlığı kazanmaları aşamasında önemlidir.
- Ders kitaplarındaki metinler öğrencilerin hoşça vakit geçirmelerini sağlamalı ve öğrencileri eğlendiren bir tarzda olmalıdır.
- Metinlerin mesajı, ana fikri açık ve net olmalıdır.
- İlköğretim ikinci kademe Türkçe dersi ders kitaplarında öyküleyici metin türleri ile bilgilendirici metin türleri eşit sayıda kullanılmalıdır.
- Türkçe ders kitaplarına metin seçilirken veya hazırlanırken estetik değeri ön planda tutulmalıdır. Sınıf seviyesine uygun metinler seçilirken usta yazar ve şairlerin eserleri tercih edilmelidir (Keklik, 2009: 15; Karakuş, 2012: 26).

Extended Summary

Since textbooks contain information on the topics in the curriculum in a planned, regular and progressive manner, they always maintain their nature of being the main reference source of the teachers and the students. In Turkish teaching, the most basic reference source which is consulted in order to acquire language awareness and effective language usage skill is textbooks. The distinguished examples of Turkish and world literature are quite effective in transforming Turkish language rules into behaviors and eventually into habits by textbooks. For this reason, textbooks should contain texts that have literary values and are appropriate for the purpose of the curriculum (Özbay, 2003: 3; Onan, 2009: 123; Karakuş, 2012: 26).

Purpose

Analysis of textbooks prepared for different approaches and educational systems can provide a universal perspective to the researchers and can guide to determine teaching methods in the process of creating native language books.

The purpose of this research is to compare native English textbooks taught in the 8th grades in various Australian provinces with the native Turkish textbooks taught in the 8th grades in terms of theme/unit and text genres, regardless of the curriculum or framework programs of the two countries. According to the PISA reports published in December 2016 (OECD, 2015), it has been seen that Turkey ranked 50th among 72 countries in the field of reading skills and declined its performance according to previous years' reports (Yıldız, 2015: 2). Although it is known that many variables in education have an effect on PISA results, besides the general features of the texts in the textbooks used in mother tongue education, it is thought that the content, theme and text genres in the textbooks are the basic variables of the expected success in the field of reading skills. Therefore, the Cambridge Press Checkpoint English Coursebook, one of the books used in the mother tongue education of countries that have been successful in the PISA reports, has been chosen as a comparison product in terms of the theme and text genres of the research, based on the results of the PISA reports and related research programs in the related literature.

Method

Since the study is aimed at determining an existing situation, it has the characteristics of a descriptive research done using qualitative data analysis techniques. Documentary screening method was used in the research. MOE 8th grade Turkish course book accepted by TTKB and taught as Turkish course book by 2015-2017 in accordance with the specified purpose and English language course book published by Cambridge Press for 8th grade was scanned, analyzed and recorded. Some solution suggestions for the results obtained by interpreting the findings were presented.

Results

In this study, the themes and genres in the native language education textbooks prepared for the 8th grades in Australia and Turkey were compared and as a result, some differences and similarities were determined.

The themes and texts in the English textbooks are seen to be more interesting, more up-to-date, more versatile and appealing to the people of all ages. It is determined that the texts of the Turkish textbooks are below the age level in terms of the students who will pass the 9th grade and that they do not attract interest. The themes in the English textbooks are designed to reflect cultural values, meet current needs, and keep pace with technological developments. It is possible to say that the cultural elements are reflected in the books in Turkey, but mostly the texts included are far from the updated issues. It is noteworthy that English textbooks are often non-fictional. Turkish textbooks usually include made-to-order texts. It can be said that the themes and sub-themes of the texts in the English textbooks are functional and have an effective content in preparing the children for social life. In Turkish textbooks, the themes and sub-themes are far from functionality. It seems that the English course books are appropriate for the curriculum and specified syllabus. Theme/units were prepared by taking necessary requirements for the texts into consideration in the curriculum. Turkish course books were seen that they did not have the specified characteristics, although the qualifications of the texts which would be included in the textbooks and the teacher's guidebook were determined very well in the curriculum. It is concluded that the appropriate course book for the curriculum was not created. The number of themes and text genres used in the English textbooks are more varied in

quantity. In the Turkish textbooks, the numbers of selected texts are standard for each theme, and the text genres are limited and repetitive.

Discussion and Conclusion

In the study, the similarities and differences of the textbooks of the two countries were compared and it was thought that analyzing the mother tongue books prepared with different approaches would contribute to the book creating process. In the study, it was determined that the number of the main language course book themes is excessive, current, interesting and versatile. In terms of text genres, the English textbooks contain more text genres than the Turkish textbooks, and those genres have more relevant contents to the theme.

Texts and themes are a way of transferring learning to life. Therefore, texts should be able to transfer the living cultures in the best possible way in particular. The relevance of texts to educational qualities and student level is very important. Taking this fact into consideration, students can be directed to different reading texts by increasing the number of texts in the Turkish textbooks. The unit planning of the texts in the Turkish textbooks from past to present needs to be changed and the thematic approach should be adopted. After this phase is specified, textbooks from the first grade to the eighth grade should be written progressively in the framework of a plan.

It is important that students choose to read texts that they would like to read and enjoy at the stage of their reading habit acquisition. Taking this fact into consideration, students should be directed to different texts by increasing the number of texts in the Turkish textbooks. In addition, the fact that multiple texts in a single text genre belong to the same author removes the possibility of recognizing other authors who have written using that genre. Therefore, the limited number of texts belonging to different poets and writers is important in terms of the accumulation of the learners and their dominance in the field. It is also important how the selected texts reflect their genres. The texts that will recall another genre may have negative effects as much as their positive effects. Students should be taught about the differences between the genres of interview and essay, story and novel, memory and diary.

Turkish textbooks should be prepared according to the requirements stated in the curriculum, and the texts and themes to be taken into the textbook should be controlled by experts about whether they are appropriate for the program. Many studies have been conducted on the quality of the textbooks prepared for Turkish course until today and it has been concluded that the textbooks prepared are not at the desired level. Therefore, it is expected to encounter the same problems as long as results and suggestions are not taken into account.

Kaynakça

- Aksan, D. (2015). Her Yönüyle Dil. Ana Çizgileriyle Dilbilim. İstanbul: Türk Dil Kurumu Yayınları
- Aytaş, G. (2001). Türkçe Ders Kitaplarının Yazımında Metin seçimi ve Metin Altı Sorularının Hazırlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Hususlar. *Türk Yurdu*, C. 21, S. 162-163, Şubat-Mart 2001 (Türkçe'ye Saygı Özel Sayısı)

- Baş, B. (2003). Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metin Türleri Üzerine Bir *İnceleme*. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, dergipark.ulakbim.gov.tr, Sayfa 257-265, Bahar 2003. Erişim tarihi 31.12.2016.
- Batur, Z. ve Alevli, O. (2014). Okuma Becerileri Dersinin PISA Okuduğunu Anlama Yeterlilikleri Açısından İncelenmesi. *IRRA Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2 (1), 22-30
- Canlı, S. (2015). Türkçe Ders Kitaplarına Seçilecek Metinlerin Belirlenmesinde Çocuğa Görelik İlkesi. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 98-123, Nisan 2015
- Çebi, A. ve Durmuş, T. (2012) Türkiye İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ile ABD Massachusetts İngilizce Eğitimi Çerçeve Programı'nın Karşılaştırılması. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*. Vol:2 Art:17
- Çeçen, M.A. ve Çiftçi, Ö. (2007). İlköğretim 6. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Tür ve Tema Açısından İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı 173, Sayfa 39-49
- Durmuşçelebi, M. (2007). Türkiye ve Almanya'da İlköğretim Anadili Öğretimi. Eğitim Programları ve Ders Kitapları Açısından Bir Karşılaştırma. (Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi)
- Eraslan, A. (2009). Finlandiya'nın PISA' daki Başarısının Nedenleri: Türkiye için Alınacak Dersler. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)* Cilt 3, Sayı 2, Aralık 2009, sayfa 238-248.
- Eğitim Reformu Girişimi, ERG (2017). PISA 2015: Genel Bulgular ve Eğilimler. Erişim tarihi: 10.02.2017 <http://www.egitimreformugirisimi.org/tr/node/1787>
- Gök, B. ve Erdoğan, T. (2011). Comparison of Turkey, Finland and Ireland Native Language Teaching Programs. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29
- Günay, D. (2013). Metin Bilgisi Hem Metin Çözümleme Hem de Yaratıcı Yazma. İstanbul: Papatya Yayınları
- Güneş, F. (2009). Türkçe Öğretiminde Günümüz Gelişmeleri ve Yapılandırıcı Yaklaşım. *Mustafa Kema Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. Sayı 11
- Güneş, F. (2013) Türkçe Öğretiminde Metin Seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1 (1), 1-12
- Karakuş, N. (2012). Türkçe Öğretiminde Kaynak Metin Kullanımı. İstanbul: Pegem Akademi
- Kavcar, C., Ferhan, O. ve Aksoy, Ö. (2002). Yazılı ve Sözlü Anlatım, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Keklik, S. (2009). 1-8. Sınıf Türkçe Dersi Ders Kitaplarının Metin Türleri Ve Özellikleri Açısından İncelenmesi, Erişim tarihi: 31.12.2016 <http://www.eab.org.tr/eab/pdf/468.pdf>
- Kolaç, E. (2009). İlköğretim Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin tür açısından değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 6:1. Erişim Tarihi:30.12.2016 <http://www.insanbilimleri.com>
- Kurudayıoğlu, M., Tüzel, S., Güneş, S. (2009). İlköğretim 7. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Etkinliklerin Temel Beceriler Açısından İncelenmesi
- MEB, (2016). Millî Eğitim Bakanlığı İlköğretim Türkçe Dersi (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı, (Erişim Tarihi: 26.12.2016, <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72>)
- National Curriculum Board, Shape of the Australian Curriculum: (2009) English. Erişim tarihi: 26.12.2016, http://www.acara.edu.au/resources/Australian_Curriculum_-_English.pdf

- Onan, B. (2009). Türkçenin Ana Dili Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Türkçe Öğretimi El Kitabı İstanbul: Pegem Akademi
- OECD. (2015). PISA 2015 key findings for Turkey. Erişim tarihi: 30.12.2016, <http://www.oecd.org/turkey/pisa-2015-turkey.htm>
- Önkaş, A.N. (2010). Ana Dili Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bil Enst Dergisi* Bahar 2010 sayı 24
- Özbay, M. ve Çeçen, M. A. (2012). Türkçe Ders Kitaplarında (6-8. Sınıflar) Yer Alan Metinlerin Tür ve Tema Açısından İncelenmesi. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi* 1(1), 67-76.
- Özbay, M. (2003). Türkçe Öğretiminde Hedef-Araç ilişkisinin Ders Kitabı Örneğinde Değerlendirilmesi
- Özenç, B. (2010). PISA 2009 sonuçlarına İlişkin Bir Değerlendirme. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV). Erişim tarihi: 30.12.2016 http://www.suleymansen.com/FileUpload/op42022/File/12922559078.pisa_2009_sonucularina_iliskin_bir_degerlendirme.pdf
- Sinan, A.T. (2006) Ana Dili Üzerine Bazı Düşünceler. Erişim tarihi: 1.01.2017 http://turkoloji.cu.edu.tr/DILBILIM/Ahmet_turan_sinan_ana_dili%20egitimi_dusunceler.pdf
- Stebler, M.Z (2014). Türkçe ve İsviçre'deki Ortaokul Öğrencilerinin Ana Dili Öğretimi Ders Kitaplarının Karşılaştırılması. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Solak, M. ve Yaylı, D. (2009). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Ders Kitaplarının Türler Açısından İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Volume 2 / 9 Fall 2009
- Şahin, D. ve Bayramoğlu, C.D. (2015) Türkçe Öğretim Programının Metin Tür ve Tema Seçimi Bakımından Değerlendirilmesi. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Cilt 11/3 p. 2095-2130
- Şimşek, N. D. (2012). Türkiye ve ABD'de ana dili öğretimi (6. Sınıf ana dili ders kitaplarındaki metinlerin karşılaştırılması). Doktora tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şimşek, N.D. (2015). Amerika'daki 8. Sınıf İngilizce ve Türkiye'deki 8. Sınıf Türkçe Ana Dili Ders Kitaplarında Yer Alan Metinlerin Tema/Ünite ve Türleri Açısından Karşılaştırılması. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 1 (4), 1591-1605.
- Tekşan, K. ve Özden M. (2008). Türkçe Ders Kitapları Üzerine Bir Değerlendirme, VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Çanakkale.
- Üründü, V. (2011). 6-8 Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Tema ve Metin Türü Yönünden İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ
- Yaman, H. ve Dağtaş, A. (2015). Kanada'nın Ontario Eyaletindeki Ana Dili Programı İle Türkiye'deki Ana Dili Öğretim Programlarının Karşılaştırılması: Betimsel Bir Analiz. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 14,77-114
- Yıldırım. A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, D. (2015). Türkiye, Kanada (Ontario) ve Avustralya Ana Dili Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* Cilt:8 Sayı:40 Ekim
- Yıldız, D. (2015). Türkiye, Kore, Finlandiya Ana Dili Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi(Tedmem)* Cilt 40 sayı 179 89-110.